סדר הלימוד
ליום פקודת השנה

לעילוי נשמת

מיכל מורזזי ע"ה

בת ר' יוסף ורזזל כהן ז"ל

נתבקשה לבית עולמה

ה' בטבת ה'תשפ"ד

ת.נ.צ.ב.ה.

©
כל הזכויות שמורות
להזמנות: 050-7397700

תַּפִּילַת בֵּית הָעַלְמִין

מי שלא היה בבית עלמין תוך שלושים יום, יאמר ברכה זו כשיבוא בבית עלמין

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹאדנ"י אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר יָצַר אֶתְכֶם בְּדִין, וְזָן אֶתְכֶם בְּדִין, וְכִלְכֵּל אֶתְכֶם בְּדִין, וְהֵחֱיָה אֶתְכֶם בְּדִין, וְהֵמִית אֶתְכֶם בְּדִין, וְעָתִיד לְהָקִימְכֶם בְּדִין, וְיוֹדֵעַ מִסְפַּר כֻּלְּכֶם, וְהוּא עָתִיד לְהַחֲיוֹתְכֶם וּלְקַיֵּם אֶתְכֶם בְּדִין לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, בָּרוּךְ (אַתָּה יְהוָֹאדנ"י,) מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

תְּפִילָה לְאָמְרָהּ קֹדֶם הַלִּימוּד

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָֹאדנ"י אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיְּהֵא לִמּוּד זֶה שֶׁאָנוּ לוֹמְדִים לְעִלּוּי נִשְׁמַת מִיכַל בַּת רִבִּי יוֹסֵף עָלֶיהָ הַשָּׁלוֹם מְנוּחָתָהּ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:

מַשְׁנִיּוֹת

הרב מתחיל לציבור כל ישראל וכו', וכולם אומרים עמו יחד בקול רם

כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אָרֶץ. נֵצֶר מַטָּעַי, מַעֲשֵׂה יָדַי לְהִתְפָּאֵר:

ומתחילים סדר הלימוד בקריאת פרקי משנה המתחילים באותיות הנפטר כל אחד משנה לפי הסדר

אוֹת מֵ"ם

אהלות פרק ד'

א **מִגְדָּל** שֶׁהוּא עוֹמֵד בָּאֲוִיר, טֻמְאָה בְּתוֹכוֹ, כֵּלִים שֶׁבְּעָבְיוֹ טְהוֹרִים. טֻמְאָה בְּעָבְיוֹ, כֵּלִים שֶׁבְּתוֹכוֹ טְהוֹרִים. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, מֻחְצָה לְמֻחְצָה.

הָיָה עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַבַּיִת, טָמְאָה בְּתוֹכוֹ, הַבַּיִת טָמֵא. טָמְאָה בַּבַּיִת, מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָהוֹר, שֶׁדֶּרֶךְ הַטָּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס. כֵּלִים שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הָאָרֶץ, שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הַכּוֹתָל, שֶׁבֵּינוֹ לְבֵין הַקּוֹרוֹת, אִם יֵשׁ שָׁם פּוֹתֵחַ טָפַח, טְמֵאִין. וְאִם לָאו, טְהוֹרִין. טָמְאָה שָׁם, הַבַּיִת טָמֵא:

ב **תֵּבַת** הַמִּגְדָּל, יֵשׁ בָּהּ פּוֹתֵחַ טָפַח וְאֵין בִּיצִיאָתָהּ פּוֹתֵחַ טָפַח, טָמְאָה בְּתוֹכָהּ, הַבַּיִת טָמֵא. טָמְאָה בַּבַּיִת, מַה שֶּׁבְּתוֹכָהּ טָהוֹר, שֶׁדֶּרֶךְ הַטָּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס. רִבִּי יוֹסֵי מְטַהֵר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא יָכוֹל לְהוֹצִיאָהּ לַחֲצָאִים אוֹ לְשֻׁרְפָּהּ בִּמְקוֹמָהּ:

ג **הָיָה** עוֹמֵד בְּתוֹךְ הַפֶּתַח וְנִפְתָּח לַחוּץ, טָמְאָה בְּתוֹכוֹ, הַבַּיִת טָהוֹר. טָמְאָה בַּבַּיִת, מַה שֶּׁבְּתוֹכוֹ טָמֵא, שֶׁדֶּרֶךְ הַטָּמְאָה לָצֵאת וְאֵין דַּרְכָּהּ לְהִכָּנֵס. הָיְתָה מֻכְנֵי שֶׁלּוֹ מְשׁוּכָה לַאֲחוֹרָיו שָׁלֹשׁ אֶצְבָּעוֹת, טָמְאָה שָׁם כְּנֶגֶד הַקּוֹרוֹת, הַבַּיִת טָהוֹר. בַּמֶּה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ שָׁם פּוֹתֵחַ טָפַח, וְאֵינָהּ יוֹצְאָה, וְהַמִּגְדָּל בָּא בְּמִדָּה:

אוֹת יוֹ״ד

שבועות פרק ב׳

א **יְדִיעוֹת** הַטֻּמאָה שְׁתַּיִם שְׁהֶן אַרבַּע. נִטמָא וְיָדַע וְנֶעלְמָה מִמֶּנּוּ הַטֻּמאָה וְזָכוּר אֶת הַקֹּדֶשׁ, נֶעלָם מִמֶּנּוּ הַקֹּדֶשׁ וְזָכוּר אֶת הַטֻּמאָה, נֶעלְמוּ מִמֶּנּוּ זֶה וְזֶה, וְאָכַל אֶת הַקֹּדֶשׁ וְלֹא יָדַע וּמִשֶּׁאָכַל יָדַע, הֲרֵי זֶה בְּעוֹלֶה וְיוֹרֵד. נִטמָא וְיָדַע וְנֶעלְמָה מִמֶּנּוּ טֻמאָה וְזָכוּר אֶת הַמִּקדָּשׁ, נֶעלָם מִמֶּנּוּ מִקדָּשׁ וְזָכוּר אֶת הַטֻּמאָה, נֶעלְמוּ מִמֶּנּוּ זֶה וְזֶה וְנִכנָס לַמִּקדָּשׁ וְלֹא יָדַע וּמִשֶּׁיָּצָא יָדַע, הֲרֵי זֶה בְּעוֹלֶה וְיוֹרֵד:

ב **אֶחָד** הַנִּכנָס לָעֲזָרָה וְאֶחָד הַנִּכנָס לְתוֹסֶפֶת הָעֲזָרָה, שְׁאֵין מוֹסִיפִין עַל הָעִיר וְעַל הָעֲזָרוֹת אֵלָא בְּמֶלֶךְ וְנָבִיא וְאוּרִים וְתֻמִּים וּבסַנהֶדרִין שֶׁלְּ־שִׁבעִים וְאֶחָד וּבִשתֵּי תּוֹדוֹת וּבשִׁיר. וּבֵית דִּין מְהַלְּכִין וּשתֵּי תּוֹדוֹת אַחֲרֵיהֶם, וְכָל יִשׂרָאֵל אַחֲרֵיהֶם. הַפְּנִימִית נֶאֱכֶלֶת וְהַחִיצוֹנָה נִשׂרֶפֶת. וְכָל שֶׁלֹּא נַעֲשָׂה בְּכָל אֵלּוּ, הַנִּכנָס לְשָׁם אֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ:

ג **נִטמָא** בָּעֲזָרָה וְנֶעלְמָה מִמֶּנּוּ טֻמאָה, וְזָכוּר אֶת הַמִּקדָּשׁ, נֶעלָם מִמֶּנּוּ מִקדָּשׁ וְזָכוּר לַטֻּמאָה נֶעלָם מִמֶּנּוּ זֶה וְזֶה, וְהִשתַּחֲוָה אוֹ שֶׁשָּׁהָה בִּכדֵי הַשתַּחֲוָאָה, בָּא לוֹ בָּאֲרוּכָה, חַיָּב. בַּקְּצָרָה,

פָּטוּר. זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ שְׁאֵין חַיָּבִין עָלֶיהָ:

ד **וְאֵיזוֹ** הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבַּנְּדָה שֶׁחַיָּבִין עָלֶיהָ, הָיָה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּהוֹרָה וְאָמְרָה לוֹ נִטְמֵאתִי וּפֵרַשׁ מִיָּד, חַיָּב, מִפְּנֵי שֶׁיְּצִיאָתוֹ הֲנָאָה לוֹ כִּבְיאָתוֹ:

ה **רִבִּי** אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, הַשָּׁרֵץ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ (ויקרא ה׳, ב׳), עַל הֶעְלֵם שֶׁרֶץ חַיָּב, וְאֵינוּ חַיָּב עַל הֶעְלֵם מִקְדָּשׁ. רִבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר, וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְהוּא טָמֵא (שם), עַל הֶעְלֵם טֻמְאָה חַיָּב, וְאֵינוּ חַיָּב עַל הֶעְלֵם מִקְדָּשׁ. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, וְנֶעְלַם וְנֶעְלַם שְׁתֵּי פְּעָמִים (שם פסוקים ב׳ ג׳), לְחַיֵּב עַל הֶעְלֵם טֻמְאָה וְעַל הֶעְלֵם מִקְדָּשׁ:

אוֹת כ״ף

עירובין פרק ט׳

א **כָּל** גַּגּוֹת הָעִיר, רְשׁוּת אַחַת, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יְהֵא גָּג גָּבוֹהַּ עֲשָׂרָה אוֹ נָמוּךְ עֲשָׂרָה, דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד רְשׁוּת בִּפְנֵי עַצְמוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, אֶחָד גַּגּוֹת וְאֶחָד חֲצֵרוֹת וְאֶחָד קַרְפֵּיפוֹת, רְשׁוּת אַחַת לִכְלִים שֶׁשָּׁבְתוּ לְתוֹכָן, וְלֹא לִכְלִים שֶׁשָּׁבְתוּ בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

ב **גָּג** גָּדוֹל סָמוּךְ לַקָּטָן, הַגָּדוֹל מֻתָּר וְהַקָּטָן אָסוּר.
חָצֵר גְּדוֹלָה שֶׁנִּפְרְצָה לַקְּטַנָּה, הַגְּדוֹלָה מֻתֶּרֶת, וְהַקְּטַנָּה אֲסוּרָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כִּפְתָחָהּ שֶׁל־גְּדוֹלָה. חָצֵר שֶׁנִּפְרְצָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים, הַמַּכְנִיס מִתּוֹכָהּ לִרְשׁוּת הַיָּחִיד, אוֹ מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לְתוֹכָהּ, חַיָּב, דִּבְרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, מִתּוֹכָהּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים, אוֹ מֵרְשׁוּת הָרַבִּים לְתוֹכָהּ, פָּטוּר, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כַּכַּרְמְלִית:

ג **חָצֵר** שֶׁנִּפְרְצָה לִרְשׁוּת הָרַבִּים מִשְּׁתֵּי רוּחוֹתֶיהָ, וְכֵן בַּיִת שֶׁנִּפְרַץ מִשְּׁתֵּי רוּחוֹתָיו, וְכֵן מָבוֹי שֶׁנִּטְּלָה קוֹרָתוֹ אוֹ לֶחְיוֹ, מֻתָּרִין בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת וַאֲסוּרִין לָעֲתִיד לָבֹא, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, אִם מֻתָּרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת, מֻתָּרִין לָעֲתִיד לָבֹא. וְאִם אֲסוּרִין לָעֲתִיד לָבֹא, אֲסוּרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת:

ד **הַבּוֹנֶה** עֲלִיָּה עַל גַּבֵּי שְׁנֵי בָּתִּים, וְכֵן גְּשָׁרִים הַמְּפָלָשִׁים, מְטַלְטְלִין תַּחְתֵּיהֶן בַּשַּׁבָּת, דִּבְרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מְעָרְבִין לְמָבוֹי הַמְּפָלָשׁ. וַחֲכָמִים אוֹסְרִין:

אוֹת לַמַּ״ד

סוכה פרק ד׳

א **לוֹלָב** וַעֲרָבָה, שִׁשָּׁה וְשִׁבעָה. הַהַלֵּל וְהַשִּׂמחָה, שְׁמוֹנָה. סֻכָּה וְנִסּוּךְ הַמַּיִם, שִׁבעָה. וְהֶחָלִיל, חֲמִשָּׁה וְשִׁשָּׁה:

ב **לוֹלָב** שִׁבעָה כֵּיצַד. יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁלַּ־חָג שֶׁחָל לִהיוֹת בַּשַּׁבָּת, לוֹלָב שִׁבעָה, וּשׁאָר כָּל הַיָּמִים שִׁשָּׁה:

ג **עֲרָבָה** שִׁבעָה כֵּיצַד. יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁלַּ־עֲרָבָה שֶׁחָל לִהיוֹת בַּשַּׁבָּת, עֲרָבָה שִׁבעָה, וּשׁאָר כָּל הַיָּמִים שִׁשָּׁה:

ד **מִצוַת** לוֹלָב כֵּיצַד. יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁלַּ־חָג שֶׁחָל לִהיוֹת בַּשַּׁבָּת, מוֹלִיכִין אֶת לוֹלַבֵּיהֶן לְהַר הַבַּיִת, וְהַחַזָּנִין מְקַבְּלִין מֵהֶן וְסוֹדְרִין אוֹתָן עַל גַּב הָאַצטְבָא, וְהַזְּקֵנִים מַנִּיחִין אֶת שֶׁלָּהֶן בַּלִּשׁכָּה. וּמלַמְּדִים אוֹתָם לוֹמַר, כָּל מִי שֶׁמַּגִּיַע לוֹלַבִּי בְּיָדוֹ, הֲרֵי הוּא לוֹ בְּמַתָּנָה. לְמָחָר מַשׁכִּימִין וּבָאִין, וְהַחַזָּנִין זוֹרְקִין אוֹתָם לִפנֵיהֶם. וְהֶן מְחָטְפִין וּמַכִּין אִישׁ אֶת חֲבֵרוֹ. וּכשֶׁרָּאוּ בֵּית דִּין שֶׁבָּאוּ לִידֵי סַכָּנָה, הִתקִינוּ שֶׁיְּהֶא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל בְּבֵיתוֹ:

ה **מִצְוֹת** עֲרָבָה בִּיצַד. מָקוֹם הָיָה לְמַטָּה מִירוּשָׁלַיִם, וְנִקְרָא מוֹצָא. יוֹרְדִין לְשָׁם וּמְלַקְּטִין מִשָּׁם מֻרְבִּיוֹת שֶׁל־עֲרָבָה, וּבָאִין וְזוֹקְפִין אוֹתָן בְּצִדֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְרָאשֵׁיהֶן כְּפוּפִין עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. בְּכָל יוֹם מַקִּיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ פַּעַם אַחַת, וְאוֹמְרִים, אָנָּא ה׳ הוֹשִׁיעָה נָּא, אָנָּא ה׳ הַצְלִיחָה נָּא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אֲנִי וְהוּ הוֹשִׁיעָה נָּא. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם מַקִּיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים. בְּשָׁעַת פְּטִירָתָן, מַה הֵן אוֹמְרִים, יְפִי לָךְ מִזְבֵּחַ, יְפִי לָךְ מִזְבֵּחַ. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, לְיָהּ וְלָךְ, מִזְבֵּחַ. לְיָהּ וְלָךְ, מִזְבֵּחַ:

ו **כְּמַעֲשֵׂהוּ** בַּחֹל כָּךְ מַעֲשֵׂהוּ בַּשַּׁבָּת, אֶלָּא שֶׁהָיוּ מְלַקְּטִין אוֹתָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת וּמַנִּיחִים אוֹתָן בְּגִגְיוֹת שֶׁל־זָהָב, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְמוֹשׁוּ. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָה אוֹמֵר, חֲרָיוֹת שֶׁל־דֶּקֶל הָיוּ מְבִיאִין וְחוֹבְטִין אוֹתָן בַּקַּרְקַע בְּצִדֵּי הַמִּזְבֵּחַ, וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא יוֹם חִבּוּט חֲרָיוֹת:

ז **מִיָּד** הַתִּינוֹקוֹת שׁוֹמְטִין אֶת לוּלַבֵּיהֶן וְאוֹכְלִין אֶתְרוֹגֵיהֶן:

ח **הַהַלֵּל** וְהַשִּׂמְחָה שְׁמוֹנָה כְּיצַד. מִלַּמֵּד שֶׁחַיָּב אָדָם בַּהַלֵּל וּבְשִׂמְחָה וּבְכָבוֹד יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל־חָג, כְּשֶׁאָר כָּל יְמוֹת הֶחָג. סֻכָּה שִׁבְעָה כְּיצַד. גָּמַר

מִלֶּאֱכוֹל, לֹא יַתִּיר סְפָתוֹ, אֲבָל מוֹרִיד אֶת הַכֵּלִים מִן הַמִּנְחָה וּלְמַעְלָה, מִפְּנֵי כְּבוֹד יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל־חָג:

ט **נִסּוּךְ** הַמַּיִם כֵּיצַד. צְלוֹחִית שֶׁל־זָהָב מַחְזֶקֶת שְׁלֹשֶׁת לוֹגִים הָיָה מְמַלֵּא מִן הַשִּׁילוֹחַ. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמַּיִם, תָּקְעוּ וְהֵרִיעוּ וְתָקְעוּ. עָלָה בַּכֶּבֶשׁ וּפָנָה לִשְׂמֹאלוֹ, שְׁנֵי סְפָלִים שֶׁל־כֶּסֶף הָיוּ שָׁם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, שֶׁל־סִיד הָיוּ, אֶלָּא שֶׁהָיוּ מְשֻׁחָרִין פְּנֵיהֶם מִפְּנֵי הַיַּיִן. וּמְנֻקָּבִין כְּמִין שְׁנֵי חֲטְמִין דַּקִּין, אֶחָד מִעֵבֶר וְאֶחָד דַּק, כְּדֵי שֶׁיְּהוּ שְׁנֵיהֶם כָּלִין בְּבַת אַחַת. מַעֲרְבִי שֶׁל־מַיִם, מִזְרָחִי שֶׁל־יַיִן. עֵרָה שֶׁל־מַיִם לְתוֹךְ שֶׁל־יַיִן, וְשֶׁל־יַיִן לְתוֹךְ שֶׁל־מַיִם, יָצָא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בַּלּוֹג הָיָה מְנַסֵּךְ כָּל שְׁמוֹנָה. וְלַמְנַסֵּךְ אוֹמְרִים לוֹ, הַגְבַּהּ יָדְךָ, שֶׁפַּעַם אַחַת נִסֵּךְ אֶחָד עַל גַּבֵּי רַגְלָיו, וּרְגָמוּהוּ כָּל הָעָם בְּאֶתְרוֹגֵיהֶן:

י **כְּמַעֲשֵׂהוּ** בַּחֹל כָּךְ מַעֲשֵׂהוּ בַּשַּׁבָּת, אֶלָּא שֶׁהָיָה מְמַלֵּא מֵעֵרֶב שַׁבָּת חֲבִית שֶׁל־זָהָב שֶׁאֵינָהּ מְקֻדֶּשֶׁת מִן הַשִּׁילוֹחַ, וּמַנִּיחָהּ בַּלִּשְׁכָּה. נִשְׁפְּכָה אוֹ נִתְגַּלְתָּה, הָיָה מְמַלֵּא מִן הַכִּיּוֹר, שֶׁהַיַּיִן וְהַמַּיִם הַמְּגֻלִּין, פְּסוּלִים לְגַבֵּי הַמִּזְבֵּחַ:

וחותמים לימוד המשניות בפרק יש מעלין שמשניותיו האחרונות (ממשנה ד׳) הם אותיות נשמה.

פֶּרֶק יֵשׁ מַעֲלִין

מקואות פרק ז׳

א **יֵשׁ** מַעֲלִין אֶת הַמִּקְוֶה וְלֹא פּוֹסְלִין, פּוֹסְלִין וְלֹא מַעֲלִין, לֹא מַעֲלִין וְלֹא פּוֹסְלִין. אֵלּוּ מַעֲלִין וְלֹא פּוֹסְלִין, הַשֶּׁלֶג, וְהַבָּרָד, וְהַכְּפוֹר, וְהַגָּלִיד, וְהַמֶּלַח, וְהַטִּיט הַנָּרוֹק. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָא, הָיָה רִבִּי יִשְׁמָעֵאל דָּן כְּנֶגְדִּי לוֹמַר, הַשֶּׁלֶג אֵינוּ מַעֲלֶה אֶת הַמִּקְוֶה. וְהֵעִידוּ אַנְשֵׁי מֵידְבָּא מִשְּׁמוֹ שֶׁאָמַר לָהֶם, צְאוּ וְהָבִיאוּ שֶׁלֶג וַעֲשׂוּ מִקְוֶה בַּתְּחִלָּה. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר, אֶבֶן הַבָּרָד, כַּמַּיִם. כֵּיצַד מַעֲלִין וְלֹא פּוֹסְלִין, מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה חָסֵר אַחַת, נָפַל מֵהֶם סְאָה לְתוֹכוֹ וְהֶעֱלָהוּ, נִמְצְאוּ מַעֲלִין וְלֹא פּוֹסְלִין:

ב **אֵלּוּ** פּוֹסְלִין וְלֹא מַעֲלִין. הַמַּיִם בֵּין טְמֵאִים בֵּין טְהוֹרִים, וּמֵי כְבָשִׁים, וּמֵי שְׁלָקוֹת, וְהַתָּמֵד עַד שֶׁלֹּא הֶחְמִיץ. כֵּיצַד פּוֹסְלִין וְלֹא מַעֲלִין. מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה חָסֵר קֶרְטוֹב, וְנָפַל מֵהֶן קֶרְטוֹב לְתוֹכוֹ, לֹא הֶעֱלָהוּ, פּוֹסְלוֹ בִּשְׁלֹשָׁה לוֹגִין. אֲבָל שְׁאָר הַמַּשְׁקִין, וּמֵי פֵּרוֹת, וְהַצִּיר, וְהַמֶּרִיס, וְהַתָּמֵד מִשֶּׁהֶחְמִיץ, פְּעָמִים מַעֲלִין וּפְעָמִים שְׁאֵינָן מַעֲלִין. כֵּיצַד. מִקְוֶה שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה חָסֵר אַחַת, נָפַל

לְתוֹכוֹ סְאָה מֵהֶם, לֹא הֶעֱלָהוּ. הָיוּ בוֹ אַרְבָּעִים סְאָה, נָתַן סְאָה וְנָטַל סְאָה, הֲרֵי זֶה כָּשֵׁר:

ג **הֶדְיַח** בּוֹ סַלֵּי זֵיתִים וְסַלֵּי עֲנָבִים, וְשִׁנּוּ אֶת מַרְאָיו, כָּשֵׁר. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, מֵי הַצְּבָע פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בִּשְׁלֹשָׁה לוּגִין, וְאֵינָן פּוֹסְלִין אוֹתוֹ בְּשִׁנּוּי מַרְאֶה. נָפַל לְתוֹכוֹ יַיִן וּמֹחַל, וְשִׁנּוּ אֶת מַרְאָיו, פָּסוּל. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה, יַמְתִּין לוֹ עַד שֶׁיֵּרְדוּ גְּשָׁמִים וְיַחְזְרוּ מַרְאֵיהֶן לְמַרְאֵה הַמַּיִם. הָיוּ בוֹ אַרְבָּעִים סְאָה, מְמַלֵּא בַּכְּתֵף וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ עַד שֶׁיַּחְזְרוּ מַרְאֵיהֶן לְמַרְאֵה הַמַּיִם:

ד **נָפַל** לְתוֹכוֹ יַיִן אוֹ מֹחַל וְשִׁנּוּ מִקְצַת מַרְאָיו, אִם אֵין בּוֹ מַרְאֵה מַיִם אַרְבָּעִים סְאָה, הֲרֵי זֶה לֹא יִטְבּוֹל בּוֹ:

ה **שְׁלֹשָׁה** לוּגִין מַיִם, וְנָפַל לְתוֹכָן קֶרְטוֹב יַיִן, וַהֲרֵי מַרְאֵיהֶן כְּמַרְאֵה הַיַּיִן, וְנָפְלוּ לַמִּקְוֶה, לֹא פְּסָלוּהוּ. שְׁלֹשָׁה לוּגִין מַיִם חָסֵר קֶרְטוֹב, וְנָפַל לְתוֹכָן קֶרְטוֹב חָלָב, וַהֲרֵי מַרְאֵיהֶן כְּמַרְאֵה הַמַּיִם, וְנָפְלוּ לַמִּקְוֶה, לֹא פְּסָלוּהוּ. רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר, הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַמַּרְאֶה:

ו **מִקְוֶה** שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סְאָה מְכֻוָּנוֹת, יָרְדוּ שְׁנַיִם וְטָבְלוּ זֶה אַחַר זֶה, הָרִאשׁוֹן טָהוֹר וְהַשֵּׁנִי טָמֵא. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם הָיוּ רַגְלָיו שֶׁל־רִאשׁוֹן

נוֹגְעוֹת בַּמַּיִם, אַף הַשֵּׁנִי טָהוֹר. הִטְבִּיל בּוֹ אֶת הַסְּגוֹס וְהֶעֱלָהוּ, מִקְצָתוֹ נוֹגֵעַ בַּמַּיִם, טָהוֹר. הַכַּר וְהַכֶּסֶת שֶׁלְּ־עוֹר, כֵּיוָן שֶׁהִגְבִּיהַּ שִׁפְתוֹתֵיהֶם מִן הַמַּיִם, הַמַּיִם שֶׁבְּתוֹכָן שְׁאוּבִין. כֵּיצַד יַעֲשֶׂה, מַטְבִּילָן וּמַעֲלֶה אוֹתָם דֶּרֶךְ שׁוּלֵיהֶם:

ז **הִטְבִּיל** בּוֹ אֶת הַמִּטָּה, אַף עַל פִּי שֶׁרַגְלֶיהָ שׁוֹקְעוֹת בְּטִיט הֶעָבֶה, טְהוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם מְקַדְּמִין. מִקְוֶה שֶׁמֵּימָיו מְרֻדָּדִין, כּוֹבֵשׁ אַפִּלּוּ חֲבִלֵּי עֵצִים, אַפִּלּוּ חֲבִלֵּי קָנִים, כְּדֵי שֶׁיִּתְפַּחוּ הַמַּיִם, וְיוֹרֵד וְטוֹבֵל. מַחַט שֶׁהִיא נְתוּנָה עַל מַעֲלוֹת הַמְּעָרָה, הָיָה מוֹלִיךְ וּמֵבִיא בַּמַּיִם, כֵּיוָן שֶׁעָבַר עָלֶיהָ הַגַּל, טְהוֹרָה:

לְהוֹדוֹת לְהַלֵּל

לאחר סיום לימוד המשניות, אומרים כולם יחד

לְהוֹדוֹת. לְהַלֵּל. לְשַׁבֵּחַ. לְפָאֵר. לְרוֹמֵם. לְהַדֵּר. וּלְנַצֵּחַ. עַל כָּל דִּבְרֵי שִׁירוֹת וְתִשְׁבְּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשַׁי, עַבְדְּךָ מְשִׁיחֶךָ: בַּעֲצָתְךָ תַנְחֵנִי. וְאַחַר כָּבוֹד תִּקָּחֵנִי: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית. וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָהּ. וּמִתּוֹרָתְךָ תְלַמְּדֶנּוּ: וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָּטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ. אָשִׁירָה לַיהוָה, כִּי גָמַל

עָלַי: שׂוֹשׂ אָשִׂישׂ בַּיהוָֹאדנ"י. תָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹהַי. כִּי הִלְבִּישַׁנִי בִּגְדֵי יֶשַׁע. מְעִיל צְדָקָה יְעָטָנִי. כֶּחָתָן יְכַהֵן פְּאֵר. וְכַכַּלָּה תַּעֲדֶה כֵּלֶיהָ: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ. כִּי לֹא עָזַבְתָּ דוֹרְשֶׁיךָ יְהוָֹאדנ"י: שִׂמְחוּ בַיהוָֹאדנ"י וְגִילוּ צַדִּיקִים. וְהַרְנִינוּ כָּל יִשְׁרֵי לֵב: נֵר לְרַגְלִי דְּבָרֶךָ. וְאוֹר לִנְתִיבָתִי: אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתָנִי. וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָֹאדנ"י. לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ:

תַּהֲלִים

לאחר לימוד המשניות קוראים תהילים באותיות הנפטר. לפני שמתחילים בקריאת תהלים נוהגים לפתוח בשלשה פסוקים אלו

לְכוּ, נְרַנְּנָה לַיהוָֹאדנ"י. נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה. בִּזְמִרוֹת, נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָֹאדנ"י. וּמֶלֶךְ גָּדוֹל, עַל כָּל אֱלֹהִים:

מָה אָהַבְתִּי תוֹרָתֶךָ. כָּל הַיּוֹם, הִיא שִׂיחָתִי: מֵאֹיְבַי תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶךָ. כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי. כִּי עֵדְוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי: מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן. כִּי פִקּוּדֶיךָ נָצָרְתִּי: מִכָּל אֹרַח רָע, כָּלֵאתִי רַגְלָי. לְמַעַן אֶשְׁמֹר דְּבָרֶךָ: מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי. כִּי אַתָּה, הוֹרֵתָנִי: מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ מִדְּבַשׁ לְפִי: מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבּוֹנָן. עַל כֵּן, שָׂנֵאתִי כָּל אֹרַח שָׁקֶר:

יָדֶיךָ עָשׂוּנִי וַיכוֹנְנוּנִי. הֲבִינֵנִי וְאֶלְמְדָה מִצוֹתֶיךָ:
יְרֵאֶיךָ יִרְאוּנִי וְיִשְׂמָחוּ. כִּי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: יָדַעְתִּי
יְהוָֹאדנ"י, כִּי צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ. וֶאֱמוּנָה, עִנִּיתָנִי: יְהִי נָא
חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי. כְּאִמְרָתְךָ לְעַבְדֶּךָ: יְבֹאוּנִי רַחֲמֶיךָ
וְאֶחְיֶה. כִּי תוֹרָתְךָ שַׁעֲשָׁעָי: יֵבֹשׁוּ זֵדִים, כִּי שֶׁקֶר
עִוְּתוּנִי. אֲנִי, אָשִׂיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ: יָשׁוּבוּ לִי יְרֵאֶיךָ. וְיֹדְעֵי,
עֵדֹתֶיךָ: יְהִי לִבִּי תָמִים בְּחֻקֶּיךָ. לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ:

כָּלְתָה לִתְשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי. לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי: כָּלוּ עֵינַי
לְאִמְרָתֶךָ. לֵאמֹר, מָתַי תְּנַחֲמֵנִי: כִּי הָיִיתִי כְּנֹאד
בְּקִיטוֹר. חֻקֶּיךָ לֹא שָׁכָחְתִּי: כַּמָּה יְמֵי עַבְדֶּךָ. מָתַי
תַּעֲשֶׂה בְרֹדְפַי מִשְׁפָּט: כָּרוּ לִי זֵדִים שִׂיחוֹת. אֲשֶׁר, לֹא
כְתוֹרָתֶךָ: כָּל מִצוֹתֶיךָ אֱמוּנָה. שֶׁקֶר רָדְפוּנִי עָזְרֵנִי:
כִּמְעַט, כִּלּוּנִי בָאָרֶץ. וַאֲנִי, לֹא עָזַבְתִּי פִקֻּדֶיךָ: כְּחַסְדְּךָ
חַיֵּנִי. וְאֶשְׁמְרָה, עֵדוּת פִּיךָ:

לְעוֹלָם, יְהוָֹה. דְּבָרְךָ נִצָּב בַּשָּׁמָיִם: לְדֹר וָדֹר אֱמוּנָתֶךָ.
כּוֹנַנְתָּ אֶרֶץ וַתַּעֲמֹד: לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם. כִּי הַכֹּל
עֲבָדֶיךָ: לוּלֵי, תוֹרָתְךָ שַׁעֲשָׁעָי. אָז, אָבַדְתִּי בְעָנְיִי:
לְעוֹלָם, לֹא אֶשְׁכַּח פִּקּוּדֶיךָ. כִּי בָם, חִיִּיתָנִי: לְךָ אֲנִי
הוֹשִׁיעֵנִי. כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי: לִי קִוּוּ רְשָׁעִים לְאַבְּדֵנִי.
עֵדֹתֶיךָ אֶתְבּוֹנָן: לְכָל תִּכְלָה, רָאִיתִי קֵץ. רְחָבָה
מִצְוָתְךָ מְאֹד:

לאחר מכן ממשיכים לקרוא כולם יחד תהלים באותיות נשמה

נֵר לְרַגְלִי דְּבָרֶךָ. וְאוֹר, לִנְתִיבָתִי: נִשְׁבַּעְתִּי וָאֲקַיֵּמָה.
לִשְׁמֹר, מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ: נַעֲנֵיתִי עַד מְאֹד. יְהוָֹאדנ"י, חַיֵּנִי
כִדְבָרֶךָ: נִדְבוֹת פִּי רְצֵה נָא יְהוָֹאדנ"י. וּמִשְׁפָּטֶיךָ לַמְּדֵנִי:
נַפְשִׁי בְכַפִּי תָמִיד. וְתוֹרָתְךָ, לֹא שָׁכָחְתִּי: נָתְנוּ רְשָׁעִים
פַּח, לִי. וּמִפִּקּוּדֶיךָ לֹא תָעִיתִי: נָחַלְתִּי עֵדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם.
כִּי שְׂשׂוֹן לִבִּי הֵמָּה: נָטִיתִי לִבִּי לַעֲשׂוֹת חֻקֶּיךָ. לְעוֹלָם
עֵקֶב:

שֹׂרִים רְדָפוּנִי חִנָּם. וּמִדְּבָרְךָ פָּחַד לִבִּי: שָׂשׂ אָנֹכִי עַל
אִמְרָתֶךָ. כְּמוֹצֵא, שָׁלָל רָב: שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי וָאֲתַעֵבָה.
תּוֹרָתְךָ אָהָבְתִּי: שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלַּלְתִּיךָ. עַל, מִשְׁפְּטֵי
צִדְקֶךָ: שָׁלוֹם רָב לְאֹהֲבֵי תוֹרָתֶךָ. וְאֵין לָמוֹ מִכְשׁוֹל:
שִׂבַּרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יְהוָֹאדנ"י. וּמִצְוֹתֶיךָ עָשִׂיתִי: שָׁמְרָה
נַפְשִׁי עֵדֹתֶיךָ. וָאֹהֲבֵם מְאֹד: שָׁמַרְתִּי פִקּוּדֶיךָ וְעֵדֹתֶיךָ.
כִּי כָל דְּרָכַי נֶגְדֶּךָ:

תָּו אָהָבְתִּי תוֹרָתֶךָ. כָּל הַיּוֹם, הִיא שִׂיחָתִי: מֵאֹיְבַי
תְּחַכְּמֵנִי מִצְוֹתֶךָ. כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: מִכָּל מְלַמְּדַי
הִשְׂכַּלְתִּי. כִּי עֵדוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִי: מִזְּקֵנִים אֶתְבּוֹנָן. כִּי
פִקּוּדֶיךָ נָצָרְתִּי: מִכָּל אֹרַח רָע, כָּלֵאתִי רַגְלָי. לְמַעַן
אֶשְׁמֹר דְּבָרֶךָ: מִמִּשְׁפָּטֶיךָ לֹא סָרְתִּי. כִּי אַתָּה,
הוֹרֵתָנִי: מַה נִּמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ מִדְּבַשׁ לְפִי:
מִפִּקּוּדֶיךָ אֶתְבּוֹנָן. עַל כֵּן, שָׂנֵאתִי כָּל אֹרַח שָׁקֶר:

הוֹרֵנִי יְהוָֹאדנ"י, דֶּרֶךְ חֻקֶּיךָ. וְאֶצְּרֶנָּה עֵקֶב: הֲבִינֵנִי וְאֶצְרָה תוֹרָתֶךָ. וְאֶשְׁמְרֶנָּה בְכָל לֵב: הַדְרִיכֵנִי בִּנְתִיב מִצוֹתֶיךָ. כִּי בוֹ חָפָצְתִּי: הַט לִבִּי אֶל עֵדוֹתֶיךָ. וְאַל אֶל בָּצַע: הַעֲבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת שָׁוְא. בִּדְרָכֶךָ חַיֵּנִי: הָקֵם לְעַבְדְּךָ אִמְרָתֶךָ. אֲשֶׁר, לְיִרְאָתֶךָ: הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי אֲשֶׁר יָגֹרְתִי. כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ טוֹבִים: הִנֵּה, תָּאַבְתִּי לְפִקֻּדֶיךָ. בְּצִדְקָתְךָ חַיֵּנִי:

וחותמים את אמירת התהלים במזמור הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֵל וכו׳ שהוא סיום ספר התהלים

הַלְלוּיָהּ. הַלְלוּ אֵל בְּקָדְשׁוֹ. הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִּגְבוּרֹתָיו. הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר. הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְּתֹף וּמָחוֹל. הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ, הַלְלוּיָהּ:

אחר קריאת התהלים נוהגים לסיים בשלשה פסוקים אלו

מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעַת יִשְׂרָאֵל. בְּשׁוּב יְהוָֹאדנ"י שְׁבוּת עַמּוֹ. יָגֵל יַעֲקֹב, יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל: וּתְשׁוּעַת צַדִּיקִים מֵיְהוָֹאדנ"י. מָעוּזָּם בְּעֵת צָרָה: וַיַּעְזְרֵם יְהוָֹאדנ"י וַיְפַלְּטֵם. יְפַלְּטֵם מֵרְשָׁעִים וְיוֹשִׁיעֵם, כִּי חָסוּ בּוֹ:

תְּפִלָּה עַל קֶבֶר אִמּוֹ

ואומר תפילה נאה זו

רִבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, הַאֲזִינָה לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ, וְקַבֵּל תְּפִלָּתֵנוּ בְּרוֹב רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ. שֶׁתִּהְא נִשְׁמַת הַצַּדֶּקֶת הַזֹּאת הַנִּקְבֶּרֶת פֹּה, אִמִּי מוֹרָתִי מִיכַל בַּת רִבִּי יוֹסֵף רְאוּיָה לִשְׁכּוֹן עִם נִשְׁמַת שָׂרָה רִבְקָה רָחֵל וְלֵאָה, וְעִם שְׁאָר הַצַּדְקָנִיּוֹת שֶׁנִּפְטְרוּ בְּשֵׁמְךָ הַגָּדוֹל. וְזַכְנוּ זְכוּתָהּ וּמַעֲשֶׂיהָ הַטּוֹבִים שֶׁעָשְׂתָה כָּל יָמֶיהָ. כִּי לְמַעַן כְּבוֹדָהּ בָּאנוּ הֵנָּה כְּדֵי לְהִשְׁתַּטֵּחַ עַל קְבוּרָתָהּ וּלְהִתְפַּלֵּל עַל נִשְׁמָתָהּ שֶׁתִּהְא צְרוּרָה בִּצְרוֹר הַחַיִּים, וְגוּפָהּ שֶׁיִּזְכֶּה לַעֲמוֹד לִתְחַיַּת הַמֵּתִים. וְגַם אָנוּ מְבַקְּשִׁים יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שֶׁתִּתֵּן לָנוּ חַיִּים וְשָׁלוֹם וְחֵן וְחֶסֶד וְרַחֲמִים, הַצָּלָה וְהַצְלָחָה, וְעֹשֶׁר וְכָבוֹד, וּבְרָכָה וִישׁוּעָה וְנֶחָמָה, פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה, שֶׁלֹּא יִמּוֹט וְלֹא יִמָּחֶה לְעוֹלָם. וּשְׁלַח לָנוּ הַגּוֹאֵלָה בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ לִרְאוֹת בִּנְחָמַת צִיּוֹן וּפְדוּת נַפְשֵׁנוּ, וְהַרְאֵנוּ יִשְׁעֲךָ הַגָּדוֹל, וּמְחוֹל וּסְלַח לְכָל עֲוֹנוֹתֵינוּ וְחַטֹּאתֵינוּ וּפִשְׁעֵינוּ, וְשַׂמֵּחַ קְהָלְךָ וַעֲדָתְךָ, וּבְנֵה עִירְךָ. וְתֵן לָנוּ בָּנִים וּבְנֵי בָנִים שֶׁיִּהְיוּ עוֹסְקִים וְשׁוֹמְרִים מִצְוֹתֶיךָ, וְקַבֵּל תְּפִלָּתֵינוּ וּתְחִנָּתֵינוּ, וְתֵן לָנוּ כָּל מִשְׁאֲלוֹת לִבֵּנוּ לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה. אָמֵן סֶלָה:

אָמַר רַבָּא בַּר בַּר חַנָּא אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן, עֲתִידִים צַדִּיקִים שֶׁיִּקָּרְאוּ עַל שְׁמוֹ שֶׁל־הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עָשִׂיתִיו.

אָמַר רִבִּי אֱלִיעֶזֶר, עֲתִידִים צַדִּיקִים שֶׁיֹּאמַר לִפְנֵיהֶם קָדוֹשׁ כְּדֶרֶךְ שֶׁאוֹמְרִים לִפְנֵי קֵדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַיִם קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ כָּל הַכָּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלָיִם. וְנֶאֱמַר, וְיִשְׂמְחוּ כָּל חוֹסֵי בָךְ לְעוֹלָם יְרַנְּנוּ וְתָסֵךְ עֲלֵימוֹ וְיַעֲלְצוּ בְךָ אֹהֲבֵי שְׁמֶךָ:

תְּפִלָּה בְּסִיּוּם הַלִּימוּד

לאחר שגמרו סדר הלימוד אומר הרב תפילה נאה זו הלקוחה מספר שער השמים.

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, מַלְכֵּנוּ, מַאֲצִילֵנוּ, בּוֹרְאֵנוּ, יוֹצְרֵנוּ, וְעוֹשֵׂנוּ, שֶׁתְּקַבֵּל בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים לְמוּדֵנוּ אֲשֶׁר לָמַדְנוּ לְפָנֶיךָ, לִזְכוּת וְלִמְנוּחַת נֶפֶשׁ נִשְׁמַת (אִמֵּנוּ) מִיכַל בַּת רִבִּי יוֹסֵף וַיַּעֲלוּ לְרָצוֹן וּלְנַחַת רוּחַ לִפְנֵי כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ, לְהַשְׁפִּיעַ עָלֶיהָ יִפְעַת שִׁפְעַת אוֹרוֹת טַלֶּיךָ, כְּדֵי שֶׁתִּתְכַּנֵּס לְגַן עֵדֶן עֶלְיוֹן, לֵאוֹר בְּאוֹר פָּנֶיךָ, וְלֵהָנוֹת מִזִּיו שְׁכִינָתֶךָ. וְתִהְיֶה לָהּ מְנוּחָה נְכוֹנָה בְּגַן עֵדֶן מוֹשָׁבָהּ כָּל הַיָּמִים, בִּמְחִצָּתָן שֶׁל־צַדִּיקִים.

וְיַעַמְדוּ לָהּ מַלְאָכִים הַמּוֹנִי מַעְלָה לְהַמְלִיץ טוֹב בַּעֲדָהּ. וְיִקְרְאוּ לְפָנֶיךָ זְכִיּוּתֶיהָ. וּבְזכוּת כָּל הַשֵּׁמוֹת וְהַצֵּרוּפִים וְהַסּוֹדוֹת הַיּוֹצְאִים וְהָרְמוּזִים וְהַמְצוֹרָפִים בַּלִּמּוּד שֶׁלָּמַדְנוּ, תִּתְקַבְּלֶנָּה כְּקָרְבָּנוֹת וּמִנְחוֹת וְנִיחוֹחִין. וּבְצֶדֶק תַּעֲנֶה נוֹרָאוֹת לְכֹלָּה שְׁגָגוֹת וּלְהָתֵם חַטָּאוֹת. וְיִפָּתְחוּ לָהּ שַׁעֲרֵי הַשָּׁמַיִם, וְעַל מֵי מְנוּחוֹת יְנַהֲלוּהָ וִילַוּוּהָ. וְיוֹשִׁיבוּהָ בְּמַעוֹן בֵּיתָךְ וּבְמָקוֹם מִשְׁכַּן כְּבוֹדָךְ. וְיַסְתִּירוּהָ בְּסֵתֶר עֶלְיוֹן, שׁוֹכֵן רוֹם חֶבְיוֹן, לְהַצִּילָהּ וּלְהוֹשִׁיעָהּ מִשָּׂטָן רָע וּמִמְּקַטְרְגִים רָעִים. וְתִהְיֶה מְנוּחָתָהּ כָּבוֹד, מְנוּחַת שָׁלוֹם הַשְׁקֵט וָבֶטַח. כִּדְכַתִּיב, יָבֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתָם הוֹלֵךְ נְכֹחוֹ, עַד שֶׁתַּעֲמוֹד לְגוֹרָלָהּ לְקֵץ הַיָּמִין. וְיִתְקַיֵּם בָּנוּ מִקְרָא שֶׁכָּתוּב, בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנָי יֱהוִה (קרי אֱלֹהִים) דִּמְעָה מֵעַל כָּל פָּנִים. וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ. כִּי יְהוָֹאדנ"י דִּבֵּר: וְאַתָּה יְהוָֹאדנ"י בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, אֵל שַׁדַּי, תֹּאמַר לְצָרוֹתֵינוּ דַּי. אָנָּא יְהוָֹאדנ"י, מַלְּטָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר לְפַלֵּטָה. וּקְרָא אֵלֶיהָ אֶת הַקְּרִיאָה עַל הַגְּאֻלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה, כִּי אֵין זוּלָתְךָ לִגְאוֹל וּלְקַבֵּץ שֵׁה פְּזוּרָה. וּמְהֵרָה יָבֹא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל, וְנָקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵּית אֵל.

אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן:

וְיִהְי נֹעַם אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ כּוֹנְנֵהוּ: בָּרוּךְ יְהוָֹאדנה לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: וַאֲנִי תְּפִלָּתִי לְךָ יְהוָֹאדנה עֵת רָצוֹן. אֱלֹהִים בְּרָב חַסְדֶּךָ. עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי. וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ. יְהוָֹאדנה צוּרִי וְגֹאֲלִי:

הַשְׁכָּבָה

ומסיים באמירת השכבה לנפטרת כשהקהל עונים אמן על כל פסקה.

אֵשֶׁת חַיִל מִי יִמְצָא. וְרָחֹק מִפְּנִינִים מִכְרָהּ: שָׂקַר הַחֵן וְהֶבֶל הַיֹּפִי. אִשָּׁה יִרְאַת יְהוָֹה הִיא תִתְהַלָּל: תְּנוּ לָהּ מִפְּרִי יָדֶיהָ. וְיִתְהַלְלוּהָ בַּשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ:

רַחֲמָנָא דִּי רַחֲמָנוּתָא דִּילֵיהּ הִיא, וּבְמֵימְרֵיהּ אִתְבְּרִיאוּ תְּרֵין עָלְמִין עָלְמָא הָדֵין וְעָלְמָא דְּאָתֵי, וְכַנֵּישׁ בֵּיהּ צַדְקָנַיָּות וְחַסְדָּנַיָּות דְּעָבְדָן רְעוּתֵיהּ. הוּא בְּמֵימְרֵיהּ וּבְתֻקְפֵּיהּ יֵימַר לְמֵיעַל קֳדָמוֹהִי דִּכְרַן הָאִשָּׁה הַכְּבָדָה וְהַצְנוּעָה, מָרְתָא מִיכַל בַּת רִבִּי יוֹסֵף דְּאִתְפְּטַרַת מִן עָלְמָא הָדֵין, כִּרְעוּת אֱלָהָנָא מָרֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא. הַמֶּלֶךְ בְּרַחֲמָיו, יְרַחֵם עָלֶיהָ: (אָמֵן) וְיָחוֹס וְיַחְמוֹל עָלֶיהָ: (אָמֵן) וְיַלְוֶה אֵלֶיהָ הַשָּׁלוֹם: (אָמֵן) וְעַל מִשְׁכָּבָהּ יָבוֹא שָׁלוֹם: (אָמֵן) כַּכָּתוּב, יָבוֹא שָׁלוֹם יָנוּחוּ עַל

מִשְׁפְּחוֹתָם. הֵיא וְכָל בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַשּׁוֹכְבוֹת עִמָּהּ, כֻּלָּן יִהְיוּ בִּכְלַל הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת. וְכֵן יְהִי רָצוֹן, וְאִמְרוּ אָמֵן: (אָמֵן)

רַבִּי חֲנַנְיָא וְקַדִּישׁ דְּעַתִּיד

ומתחיל הרב רבי חנניא בן עקשיא וכו׳ וכולם אומרים יחד עמו

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצוֹת. שֶׁנֶּאֱמַר יְהוָה חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ. יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

ואומר אחד הקרובים קדיש ברחוק ארבע אמות

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵיהּ רַבָּא: (אָמֵן) דַּעֲתִיד לְחַדָּתָא עָלְמָא, וּלְאַחָאָה מִיתַיָּא, וּלְמִפְרַק חַיָּיָא, וּלְמִבְנֵי קַרְתָּא יְרוּשְׁלֵם. וּלְשַׁכְלָלָא הֵיכְלָא קַדִּישָׁא, וּלְמֶעְקַר פֻּלְחָנָא נֻכְרָאָה מִן אַרְעָא, וּלְאָתָבָא פֻּלְחָנָא דִּי שְׁמֵיהּ לְאַתְרֵיהּ בְּהַדְרֵיהּ בְּזִיוֵיהּ וּבִיקָרֵיהּ. וְיִמְלוֹךְ מַלְכוּתֵיהּ, וְיַצְמַח פֻּרְקָנֵיהּ, וִיקָרֵב מְשִׁיחֵיהּ, וְיִפְרוֹק עַמֵּיהּ. בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּיהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב, וְאִמְרוּ אָמֵן: (ועונים הציבור יחד עמו עד עלמיא) אָמֵן, יְהֵא שְׁמֵיהּ רַבָּא, מְבָרַךְ. לְעָלַם, וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: (ואומר לבדו) יִתְבָּרַךְ: (אָמֵן) וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַדַּר וְיִתְהַלַּל וְיִתְנַשֵּׂא, שְׁמֵיהּ דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא: (אָמֵן) לְעֵילָא לְעֵילָא מִכָּל בִּרְכָתָא,

שִׁירָתָא וְתֻשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא, דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא, וְאִמְרוּ
אָמֵן: (אָמֵן)

עַל יִשְׂרָאֵל, וְעַל רַבָּנַן, וְעַל תַּלְמִידֵיהוֹן, וְעַל כָּל
תַּלְמִידֵי תַּלְמִידֵיהוֹן דְּעָסְקִין בְּאוֹרָיְתָא
(קַדִּישְׁתָּא) דִּי בְאַתְרָא הָדֵין וְדִי בְכָל אֲתַר וַאֲתַר, יְהֵי
לְהוֹן וְלַנָא חִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי מִן קֳדָם אֱבוּנָא
דְּבִשְׁמַיָּא, וְאִמְרוּ אָמֵן: (אָמֵן)

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן שְׁמַיָּא, וְסִיעְתָּא וּפִרְקָנָא וּרְוָחָא
וְחִנָּא וְחִסְדָּא וְרַחֲמֵי, עֲלֵיכוֹן וַעֲלַנָא וְעַל כָּל
קְהָלְהוֹן דְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל, לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם, וְאִמְרוּ
אָמֵן: (אָמֵן)

(לאחר שענו הציבור **אָמֵן**, ממשיכים לומר יחד עמו)

עוֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו. הוּא בְרַחֲמָיו יַחֲסָדָיו יַעֲשֶׂה
שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל. וְיִנַּחֲמֵנוּ בְּצִיּוֹן
וְיִבְנֶה בְּרַחֲמָיו אֶת יְרוּשָׁלַיִם. בְּחַיֵּינוּ וּבְיָמֵינוּ בְּקָרוֹב,
אָמֵן וְאָמֵן:

יש נוהגים להניח על הקבר אבן משום כבוד הנפטר, להראותו שהיה על קברו.
ביציאה מבית הקברות יש ליטול ידיים.